

Stanovisko [Centra výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.](#) a Komise pro životní prostředí AV ČR k debatě o [územních limitech](#) těžby uhlí, 17. srpna 2015:

8 desetin našich zásob uhlí musí určitě zůstat v zemi

[Existuje jednoznačná deklarace všech států světa, že chtějí zabránit tomu, aby globální oteplení překročilo hodnotu dvou Celsiových stupňů.](#)¹ Práce publikovaná v Nature v lednu 2015 vypočítala, jaké množství zásob fosilních paliv musí pro dodržení tohoto cíle zůstat nespáleno, a to v jednotlivých zemích či skupinách zemí s ohledem na jejich hospodářství a jeho rozvoj. Pro Evropu bez zemí bývalého Sovětského svazu to v případě uhlí činí až 89 % (mohlo by to být i „jen“ 78 %, při masivním uplatňování [CCS](#)) (McGlade & Ekins 2015).

Česko je v emisích CO₂ z fosilních paliv na obyvatele na evropské špici, podobně je tomu v ohledu emisí historických od počátku průmyslové revoluce. Na špici je i v těžbě hnědého uhlí, o něž v případě „prolomení limitů“ jde: v roce 2012 bylo v objemu národního úhrnu těžby [na 11. místě na světě](#), v přepočtu na obyvatele čtvrté za Řeckem, Srbskem a Bulharskem. Státy mají sobecký² zájem své vlastní zásoby fosilních paliv využít co možná úplně. Jenže to udělat nemohou, nemají-li být podmínky pro obyvatelnost Země zásadně poškozeny. Je nepředstavitelné, jak by Česko mohlo obhajovat, že ze svých zásob nakonec využije mnohem větší podíl, než je přípustné pro ostatní státy Evropy.

Místo otevírání dalších těžeb je nezbytné masivně investovat do zvyšování účinnosti využívání energie i do jejích obnovitelných zdrojů. Docílit zásadního snížení světových emisí CO₂ do poloviny století bude vyžadovat bezprecedentní úsilí (Loftus et al. 2015). Uvažovat o tom, že z českých ložisek vytěžíme i uhlí, které jsme se kdysi z jiných důvodů [rozhodli nechat pod zemí](#), je z pohledu povinnosti co nejvíce chránit klima absurdní. „Prolomení“ by nejspíš mělo i závažné právní následky, jak naznačuje [rozhodnutí odsuzující](#) nizozemskou vládu, opřené mj. o právní rozbor Oslo Principles on Global Climate Change Obligations: <http://www.yale.edu/macmillan/globaljustice/oslo.html>.

Odkazy:

Loftus, Peter J., Armond M. Cohen, Jane C. S. Long & Jesse D. Jenkins. 2015. „A Critical Review of Global Decarbonization Scenarios: What Do They Tell Us about Feasibility?“. Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change 6 (1): 93–112. doi:10.1002/wcc.324. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/wcc.324/abstract>.

McGlade, Christophe & Paul Ekins. 2015. „The Geographical Distribution of Fossil Fuels Unused When Limiting Global Warming to 2 °C“. Nature 517 (7533) (leden 8): 187–190. doi:10.1038/nature14016. <http://www.nature.com/nature/journal/v517/n7533/full/nature14016.html>.

- 1 [Viz historii](#) limitu 2 K, ev. [i diskusi](#) a [zde](#) a [zde](#); jde o krajní limit nezpochybnovaný nikým, nicméně většina států se jím cítí natolik ohrožena, že se snaží prosazovat limit nižší, jen [1,5 K](#), ač i takové oteplení jim způsobí veliké problémy – menší oteplení už bohužel přestalo být, v konfliktu s [cílem UNFCCC](#), dosažitelné.
- 2 „Sobecký“ ... to je poukaz na známý fenomén [Tragedy of the commons](#). Nejsou to jistě státy jako konsensus svých občanů, ale bývají to státy jako nástroje v rukou či pod vlivem silných místních aktérů. Mállokterý ze států může kompletním využitím jen svých vlastních fosilních paliv zcela rozvrátit klima, které donedávna lidstvu vyhovovalo. To ale není omluvou pro to, aby je takový „malý, nepodstatný“ stát vytěžil.